

Міністерство освіти і науки України
Запорізький національний університет

Рівень вищої освіти бакалавр

Спеціальність 014 Середня освіта

Освітня програма 014.01 Середня освіта (Українська мова та література)

Навчальна дисципліна Сучасна українська мова

Семестр 2

Курс I

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 1

I. Тестові запитання.

1. Який аспект вивчення звуків є центральним, провідним?
А) анатомо-фізіологічний   Б) фізичний   В) функційний
2. Яка фонетична одиниця є кінцевою при членуванні мовного потоку (від найменшої до найбільшої)?
А) такт   Б) фраза   В) склад
3. Яка з фонетичних одиниць виконує конститутивну, ідентифікаційну та диференційну функції?
А) фонема   Б) звук   В) словесний наголос
4. Яка фонетична зміна в системі приголосних найчастіше простежується при вимові?
А) асиміляція   Б) дисиміляція   В) спрощення
5. У якому рядку перелічено ознаки словесного наголосу?
А) силовий, різномісний, подвійний
Б) вільний, динамічний, рухомий
В) силовий характер, наявність побічно наголошених складів, двонаголошеність слів
6. У яких частинах слів можуть відбуватися чергування голосних і приголосних?
А) у коренях   Б) у суфіксах   В) у будь-якій морфемі
7. З якого часу розпочався I період в історії українського правопису?
А) IX ст.   Б) XI ст.   В) XIV ст.

II. Транскрибування тексту та повний фонетико-фонологічний аналіз слова.

Квітнуть яблуні, квітне бузок. В садку тихо, тільки птахи закінчують свої вранішні урочисті кантати. Бджілки-трудівниці старанно пораються на своїй території. Ранок прокинувся, підвівся, розплющив золотосяйні очі й потужно підводиться весь у цвіту. Ніжні пелюстки милують око, і білий, яблуневий шум летить з піснями, з radoщами, зі сміхом у далечінь. Чи чули ви коли-небудь яблуневий шум? Слухайте його... (За Б. Антоненком-Давидовичем)

Затверджено на засіданні кафедри української мови

Протокол № 9 від 25 квітня 2025 року

Завідувач кафедри _____ Р. О. Христіанінова

Екзаменатор _____ Н. О. Зубець

Міністерство освіти і науки України
Запорізький національний університет

Рівень вищої освіти бакалавр

Спеціальність 014 Середня освіта

Освітня програма 014.01 Середня освіта (Українська мова та література)

Навчальна дисципліна Сучасна українська мова

Семестр 2

Курс I

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 2

I. Тестові запитання.

1. Як правильно сказати?

А) фонема реалізується в звуці

Б) звук реалізується у фонемі

В) звуки і фонемі – абсолютно не пов'язані між собою одиниці

2. Протиставлення звуків (голосні/приголосні, тверді/м'які, дзвінкі/глухі приголосні) – це А) диференціація Б) дистрибуція В) кореляція

3. Який основний принцип транскрипції?

А) диференційний

Б) артикуляційний

В) звуковий

4. Чи збігаються у слові фонетичні та орфографічні склади?

А) так

Б) ні

В) іноді

5. Що таке морфонологія?

А) підрозділ фонетики

Б) підрозділ морфології

В) самостійна наука

6. Перше перехідне пом'якшення приголосних пов'язане

А) з рядами давніх голосних

Б) з різним походженням сучасних голосних

В) з якісними характеристиками приголосних

7. Написання слова, що вибирається з кількох можливих і ґрунтується на сформульованому і закріпленому правилі, – це

А) графема

Б) орфограма

В) пунктограма

II. Транскрибування тексту та повний фонетико-фонологічний аналіз слова.

Іду рідною землею. Відчуваю її тепло і материнську ласку. Яка вона широка, яка вона щедра! Голублю своїм поглядом її хліба, її трави і квіти, а в серці народжуються слова, як зерна. Виплекаю їх, відберу щонайкращі та й кину в людські душі. Хай проростають, хай колосяться (І. Цюпа).

Затверджено на засіданні кафедри української мови

Протокол № 9 від 25 квітня 2025 року

Завідувач кафедри _____ Р. О. Христіанінова

Екзаменатор _____ Н. О. Зубець

Міністерство освіти і науки України
Запорізький національний університет

Рівень вищої освіти бакалавр

Семестр 2

Спеціальність 014 Середня освіта

Курс I

Освітня програма 014.01 Середня освіта (Українська мова та література)

Навчальна дисципліна Сучасна українська мова

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 3

I. Тестові запитання.

- У якому з варіантів усі терміни стосуються фонетики?
А) алофон, артикуляція, евфемія, акцентологія
Б) коартикуляція, дистрибуція, аффрикат, проклітики
В) дифтонгізація, морфонологія, палаталізація, трансформація
- В основі голосних звуків лежить
А) ритмічність
Б) довгота
В) музикальний тон
- Яка фонетична зміна в системі приголосних найчастіше простежується при вимові?
А) асиміляція
Б) дисиміляція
В) спрощення
- Зміни фонем в мовному потоці, зумовлені характером сусідніх звуків, – це її варіант
А) позиційний
Б) комбінаторний
В) додатковий
- Які фонетичні процеси відносять до комбінаторних змін?
А) протеза, епентеза
Б) метатеза, гаплогія
В) епентеза, дієреза
- Чим пояснюється значна кількість відхилень від закономірностей історичних чергувань?
А) змінами в звуковій системі мови
Б) великою кількістю запозичень
В) змінами в граматичній будові української мови
- Правопис 1946 р. з незначними змінами доповненнями перевидано в
А) 1961 р.
Б) 1990 р.
В) 2000 р.

II. Транскрибування тексту та повний фонетико-фонологічний аналіз слова.

По весні степ жовтуватого-буруватий від торішнього стоколосу безостого. Він наче пробуджується зі сну, розплющує свої вологі очі. А вже з кінця квітня рівнини стають барвистими і на бурому тлі степу то там, то тут темніють фіолетові озерця. Під'їдеш ближче – тисячі квіток, як ніжні дзвоники, схилиють голівки (Є. Гуцало).

Затверджено на засіданні кафедри української мови

Протокол № 9 від 25 квітня 2025 року

Завідувач кафедри _____ Р. О. Христіанінова

Екзаменатор _____ Н. О. Зубець

Міністерство освіти і науки України
Запорізький національний університет

Рівень вищої освіти бакалавр

Семестр 2

Спеціальність 014 Середня освіта

Курс I

Освітня програма 014.01 Середня освіта (Українська мова та література)

Навчальна дисципліна «Сучасна українська мова»

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 4

I. Тестові запитання.

1. Виберіть варіант, у якому подано співвідношення букв, фонем і звуків в українській мові

А) 33 – 6 – 32

Б) 6 – 10 – 22

В) 33 – 38 – безліч

2. Яка фонетична зміна в системі приголосних найбільш послідовно закріпилася на письмі? А) асиміляція Б) дисиміляція В) спрощення

3. Процес акомодатії належить до змін

А) позиційних

Б) комбінаторних

В) змішаних

4. Які одиниці фонетики вимовляються не ізольовано, а нашаровуються на інші звукові послідовності?

А) наголос, інтонація

Б) склади, фонетичні слова

В) звуки, фонеми

5. Яка найвизначніша вимовна риса голосних в українській мові?

А) завжди повнозвучна вимова як під наголосом, так і в ненаголошеній позиції

Б) чітка вимова тільки під наголосом

В) цілком помітна редукція в слабкій позиції

6. У які часи виникли найдавніші історичні чергування?

А) індоєвропейський період

Б) праслов'янський

В) давньоруський

7. Скільки періодів виділяють в історії українського правопису?

А) 2

Б) 4

В) 5

II. Транскрибування тексту та повний фонетико-фонологічний аналіз слова.

Зайшла косовиця. Легко лягали смужки скошеної трави, білів, наче розстелене полотно, йоржик, посеред якого не раз врозтіч метнуться зайчата, до очеретів одповзали вужі... За луками, по яких темніли острівці заячого холодку, інколи таборились очерети, ще не оті, які стоять стіною повз воду, а що тільки спромоглися пробитись, зчепились корінням (Г. Колісник).

Затверджено на засіданні кафедри української мови

Протокол № 9 від 25 квітня 2025 року

Завідувач кафедри _____ Р. О. Христіанінова

Екзаменатор _____ Н. О. Зубець

Міністерство освіти і науки України
Запорізький національний університет

Рівень вищої освіти бакалавр

Спеціальність 014 Середня освіта

Освітня програма 014.01 Середня освіта (Українська мова та література)

Навчальна дисципліна Сучасна українська мова

Семестр 2

Курс I

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 5

I. Тестові запитання.

1. Які одиниці фонетики вимовляються не ізольовано, а нашаровуються на інші звукові послідовності?

А) наголос, інтонація   Б) склади, фонетичні слова   В) звуки, фонеми

2. Скільки фонем налічує звукова система української мови?

А) 33   Б) 38   В) безліч

3. Який процес зайвий у переліку комбінаторних звукових змін?

А) асиміляція   Б) акомодация   В) алітерація

4. Які критерії є однаковими для асиміляції й дисиміляції?

А) напрям   Б) місце розташування звуків   В) ступінь виявлення

5. Скільки ознак є в характеристиці фонетичного складу?

А) 2   Б) 3   В) 4

6. Звукові зміни в одній і тій же морфемі, при яких одна фонема замінюється іншою, – це

А) позиційні чергування   Б) історичні чергування   В) модифікації фонем

7. Скільки принципів покладено в основу української орфографії?

А) 2   Б) 3   В) 4

II. Транскрибування тексту та повний фонетико-фонологічний аналіз слова.

Степ, безмежний, лиш злегка похвилений балками, в оторочці очеретів, привольний, до посадки підступався. Його просторінь здавалась би неозорою, якби не смуги посадок. Понад степом весело дзвеніла літня пташина пісня. Хліба наливались. По балках інколи ще зеленіло перекотиполе, те, що згодом буде віхолити осінню негodu: всьому свій час, і людині – найперш! (За Г. Колісником)

Затверджено на засіданні кафедри української мови

Протокол № 9 від 25 квітня 2025 року

Завідувач кафедри _____ Р. О. Христіанінова

Екзаменатор _____ Н. О. Зубець

Міністерство освіти і науки України
Запорізький національний університет

Рівень вищої освіти бакалавр
Спеціальність 014 Середня освіта
Освітня програма 14.01 Середня освіта (Українська мова та література)
Навчальна дисципліна Сучасна українська мова

Семестр 2
Курс I

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 6

I. Тестові запитання.

1. У фонетиці мінімальне ідеальне та соціальне явище, стала величина – це
А) фонема   Б) звук   В) склад
2. Хто став основоположником функційного аспекту вивчення звука?
А) І. Бодуен де Куртене   Б) Л. Щерба   В) Н. Тоцька
3. При творенні яких звуків переважає голос?
А) голосних   Б) дзвінких приголосних   В) сонорних
4. Скільки є видів дисиміляції?
А) 2   Б) 3   В) 4
5. Яка(і) з функцій фонемі і словесного наголосу збігаються?
А) конститутивна   Б) ідентифікаційна   В) диференційна
6. З яким процесом у період давньоруської мови найчастіше пов'язані пізніші історичні чергування в системі голосних?
А) занепад редукованих голосних
Б) закон відкритого складу
В) ствердіння шиплячих
7. Які принципи української орфографії є визначальними?
А) фонетичний, традиційний   Б) фонетичний, морфологічний   В) смисловий, історичний

II. Транскрибування тексту та повний фонетико-фонологічний аналіз слова.

Ще не посутеніло, ще до вечора далеко, а проте він уже чується. Чи в тому, що по-іншому лащиться до щік сонце, чи в тому, що ледь-ледь заломлюються промені в повітрі, чи в тому, як, з одного боку, легко й безжурно осяяні хати та дерева, а з другого – вони пожурнішали й наче аж поважчали. І думки твої враз пошвидшали, набрали викінченої форми (Є. Гуцало).

Затверджено на засіданні кафедри української мови

Протокол № 9 від 25 квітня 2025 року

Завідувач кафедри _____ Р. О. Христіанінова

Екзаменатор _____ Н. О. Зубець

Міністерство освіти і науки України
Запорізький національний університет

Рівень вищої освіти бакалавр

Семестр 2

Спеціальність 014 Філологія

Курс I

Освітня програма 014.01 Середня освіта (Українська мова та література)

Навчальна дисципліна Сучасна українська мова

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 7

I. Тестові запитання.

1. Фізичний аспект вивчає звук як

А) результат роботи мовних органів

Б) явище, що характеризується висотою, силою, тривалістю

В) явище, пов'язане з роллю звукової сторони мови з точки зору її смислових функцій

2. Ланцюжок **33 – 38 – безліч** передає співвідношення в українській мові

А) фонем – букв – звуків Б) букв – фонем – звуків В) до фонетики відношення не має

3. Який із перелічених процесів за своєю суттю протилежний протезі?

А) метатеза

Б) дієреза

В) епентеза

4. Правила фонетичного складоподілу базуються на

А) кількості голосних

Б) кількості приголосних

В) кількості сонорних

5. Коли в основному було сформовано вимовні норми нової української мови?

А) поч. ХІХ ст.

Б) ІІ пол. ХІХ ст.

В) кінець ХХ ст.

6. Що таке морфонологія?

А) підрозділ фонетики

Б) підрозділ морфології

В) самостійна наука

7. У якому році прийнято чинний український правопис?

А) 2000

Б) 2003

В) 2018

II. Транскрибування тексту та повний фонетико-фонологічний аналіз слова.

*Квітнуть яблуні, квітне бузок. В садку тихо, тільки птахи закінчують свої вранішні урочисті кантати. **Бджілки**-трудівниці старанно пораються на своїй території. Ранок прокинувся, підвівся, розплющив золотисяїні очі й потужно підводиться весь у цвіту. Ніжні пелюстки милують око, і білий, яблуневий шум летить з піснями, з radoщами, зі сміхом у далечінь. Чи чули ви коли-небудь яблуневий шум? Слухайте його... (За Б. Антоненком-Давидовичем)*

Затверджено на засіданні кафедри української мови

Протокол № 9 від 25 квітня 2025 року

Завідувач кафедри _____ Р. О. Христіанінова

Екзаменатор _____ Н. О. Зубець

Міністерство освіти і науки України
Запорізький національний університет

Рівень вищої освіти бакалавр

Спеціальність 035 Філологія

Спеціалізація 035.01 Українська мова та література

Освітньо-професійна програма Українська мова та література

Навчальна дисципліна «Сучасна українська мова»

Семестр 2

Курс I

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 8

I. Тестові запитання.

- Який традиційний погляд існує в науці на фонетику і фонологію?
А) це нероздільні поняття однієї науки фонетики
Б) це різні науки
В) існує лише наука фонетика, відома ще давнім грекам
- Позиційними, комбінаторними та факультативними бувають
А) варіанти фонем
Б) функції фонем
В) мовні звуки
- Які з названих звукових одиниць належать до сегментно-просодичних?
А) склад
Б) наголос
В) інтонація
- Коли виокремився розділ «Орфоепія» в українському мовознавстві?
А) кінець XIX ст.
Б) поч. XX ст.
В) II пол. XX ст.
- Запис живої мови без урахування несуттєвих у фонологічному відношенні відтінків – це А) фонетична транскрипція Б) фонематична транскрипція В) транслітерація
- Результатом історичних чергувань приголосних досить часто є закріплення в сучасній українській мові
А) шиплячих
Б) задньоязикових
В) губних
- Значущі частини споріднених слів (морфеми) пишуться однаково незалежно від вимови відповідно до принципу
А) фонетичного
Б) морфологічного
В) історичного

II. Транскрибування тексту та повний фонетико-фонологічний аналіз слова.

*Павутина бабиного літа пливе звіддалік, як чиєсь **зітхання**, вона знаходить посеред городу нашу матір, чіпляється за плече, струменисто тремтить, потім перепливає на материні чорні коси, вимальовується сивиною, здригається, наче поворозка живого ляку, потім одривається – й легко сотається в повітрі, поблискує білясто, тане (Є. Гуцало).*

Затверджено на засіданні кафедри української мови

Протокол № 9 від 25 квітня 2025 року

Завідувач кафедри _____ Р. О. Христіанінова

Екзаменатор _____ Н. О. Зубець

